

■ یرواند آبراهامیان ■

تاریخ ایران مدرن

ترجمه ابراهیم فتاحی

- سرشناسه: آبراهامیان، پرواند ۱۹۴۰ - م. Abrahamian, Ervand
عنوان و پدیدآور: تاریخ ایران مدرن / پرواند آبراهامیان: ترجمه
محمدابراهیم فتاحی.
مشخصات نشر: تهران، نشر نی، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری: ۳۵۲ ص.
شابک: 978-964-185-126-4
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
عنوان اصلی: A History of Modern IRAN, 2008
موضوع: ایران — تاریخ — قرن ۱۴: ایران — تاریخ — پهلوی.
۱۳۰۴-۱۳۵۷: ایران — تاریخ — انقلاب اسلامی. ۱۳۵۷: ایران —
تاریخ — جمهوری اسلامی. ۱۳۵۸
شناسه افزوده: فتاحی ولی‌لای. محمدابراهیم. ۱۳۴۵ - . مترجم
رده‌بندی کنگره: DSR ۱۴۷۶ / ۲ ت ۲ ۱۳۸۸
رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴
شماره کتابشناسی ملی: ۱۹۱۶۵۳۳

تاریخ ایران مدرن
پرواند آبراهامیان

مترجم: محمدابراهیم فتاحی
چاپ اول: تهران، ۱۳۸۹
تعداد: ۲۲۰۰ نسخه
قیمت: ۶۰۰۰ تومان
لیتوگرافی: غزال
چاپ: غزال
ناظر چاپ: بهمن سراج

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً،
به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی)
بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

شابک ۴ ۱۲۶ ۱۸۵ ۹۶۴ ۹۷۸

www.nashreny.com

فهرست مطالب

یادداشت	۱۳
مقدمه	۱۵
فصل یکم. «شاهان مستبد»: دولت و جامعه در دوره قاجار	۲۷
دولت قاجار	۲۷
جامعه در دوره قاجار	۴۸
دولت و جامعه	۶۷
فصل دوم. رفرم، انقلاب و جنگ بزرگ	۷۳
ریشه‌های انقلاب	۷۴
آغاز انقلاب	۸۴
مشروطیت	۹۱
جنگ داخلی	۹۸
تنگناهای نظام مشروطه	۱۰۶
فصل سوم. سیاست مشت آهنین رضا شاه	۱۲۳
کودتا	۱۲۳
تأسیس دولت	۱۳۰
دگرگونی‌ها	۱۴۱

۱۶۹	دولت و جامعه
۱۸۱	فصل چهارم. فترت ناسیونالیستی
۱۸۱	ظهور دوبارهٔ اعیان و اشراف
۱۹۸	جنبش سوسیالیستی (۱۳۲۰-۲۸/۱۹۴۱-۴۹)
۲۱۰	جنبش ناسیونالیستی (۱۳۲۸-۳۲/۱۹۴۹-۵۳)
۲۱۸	کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲
۲۲۵	فصل پنجم. انقلاب سفید محمدرضا شاه
۲۲۵	گسترش دولت (۱۳۳۲-۵۴/۱۹۵۳-۷۵)
۲۳۹	دگرگونی‌های اجتماعی (۱۳۳۲-۵۶/۱۹۵۳-۷۷)
۲۵۱	تنش‌های اجتماعی
۲۵۷	تنش‌های سیاسی
۲۶۷	دولت تک‌حزبی
۲۷۷	فصل ششم. جمهوری اسلامی
۲۷۷	انقلاب اسلامی (۱۳۵۶-۵۷/۱۹۷۷-۷۹)
۲۸۹	قانون اساسی اسلامی (۱۳۵۸/۱۹۷۹)
۲۹۹	مرحلهٔ تثبیت (۱۳۵۹-۶۸/۱۹۸۰-۸۹)
۳۱۸	ترمیم‌دور (۱۳۶۸-۸۴/۱۹۸۹-۲۰۰۵)
۳۳۷	ایران کنونی
۳۴۱	کتاب‌شناسی
۳۴۵	نمایه

یادداشت مترجم

با وجود توضیحات نسبتاً جامع و روشنگر نویسنده در بخش‌های «یادداشت» و «پیش‌گفتار»، نکته تازه‌ای برای یادداشت مترجم باقی نمانده است. بدیهی است خوانندگان گرامی با مطالعه مقدمه نویسنده که یکی از سرشناس‌ترین اندیشمندان و تحلیل‌گران تاریخ و جامعه‌شناسی سیاسی ایران به‌شمار می‌رود، به‌آسانی می‌توانند با روند کلی اثر آشنا شوند. با این حال در این بخش، به بیان چند نکته بسیار کوتاه درباره شیوه برگردان کتاب و سایر نکات مرتبط بسنده می‌شود:

۱. این کتاب اثری است که با هدف آشنایی خوانندگان با کلیات و روندهای عمده تاریخ معاصر ایران طی دو سده اخیر تدوین شده است. بر این اساس به جزئیات رویدادها چندان اشاره نشده است. تمرکز اساسی نویسنده ذکر رویدادهای عمده تاریخی و سپس جمع‌بندی و تحلیل آن‌هاست. بنابراین برای خوانندگانی که در نظر دارند تصویری فراگیر و جامع از روندهای تاریخی سده اخیر و تحلیل آن‌ها به‌دست آورند - به‌ویژه دانشجویان، و دیگر علاقه‌مندان به تاریخ ایران معاصر - بسیار سودمند و جذاب است.

۲. در برگردان اثر به کارگیری واژه‌های پارسی اهمیت ویژه‌ای داشته است. اما در مواردی که گمان می‌رفت برابر پارسی انتقال معنا را با دشواری روبه‌رو کند، و یا

جایگزین‌های غیرپارسی رساتر و بسیار جا افتاده‌تری وجود داشت، از کاربرد آن‌ها خودداری شده است.

۳. با توجه به تأکید نویسنده مبنی بر عدم افزودن توضیحات بیش‌تر و حفظ ویژگی کوتاه و مختصر بودن کتاب، از آوردن توضیحات غیرضروری به‌جز چند مورد انگشت‌شمار خودداری شده است.

۴. ناگفته نماند که هرگونه خطا، اشتباه و کاستی احتمالی در برگردان ناشی از کم‌دقتی مترجم است. بدیهی است نگاه نقادانه به ترجمه موجب دلگرمی و دقت بیش‌تر در کار خواهد شد.

محمدابراهیم فتاحی

زمستان ۱۳۸۷

تشکر و قدردانی

کتاب تاریخ ایران مدرن تازه‌ترین اثر پروفیسور یرواند آبراهامیان، نویسنده سرشناس تاریخ ایران معاصر در دهه‌های اخیر است که به‌صورتی کوتاه و مختصر و با هدف آشنایی عمومی خوانندگان با روندهای عمده تاریخ ایران مدرن تدوین شده است. این کتاب را نویسنده بی‌درنگ پس از انتشار در اختیار من قرار داد؛ ضمن این‌که به هنگام برگردان اثر نیز کماکان از راهنمایی‌های ارزنده ایشان بهره برده‌ام. درواقع پروفیسور آبراهامیان، به‌رغم درگیری‌های کاری و فکری فراوان همیشه همراه بوده و از هیچ مساعدتی دریغ نکرده‌اند.

محمد ابراهیم فتاحی